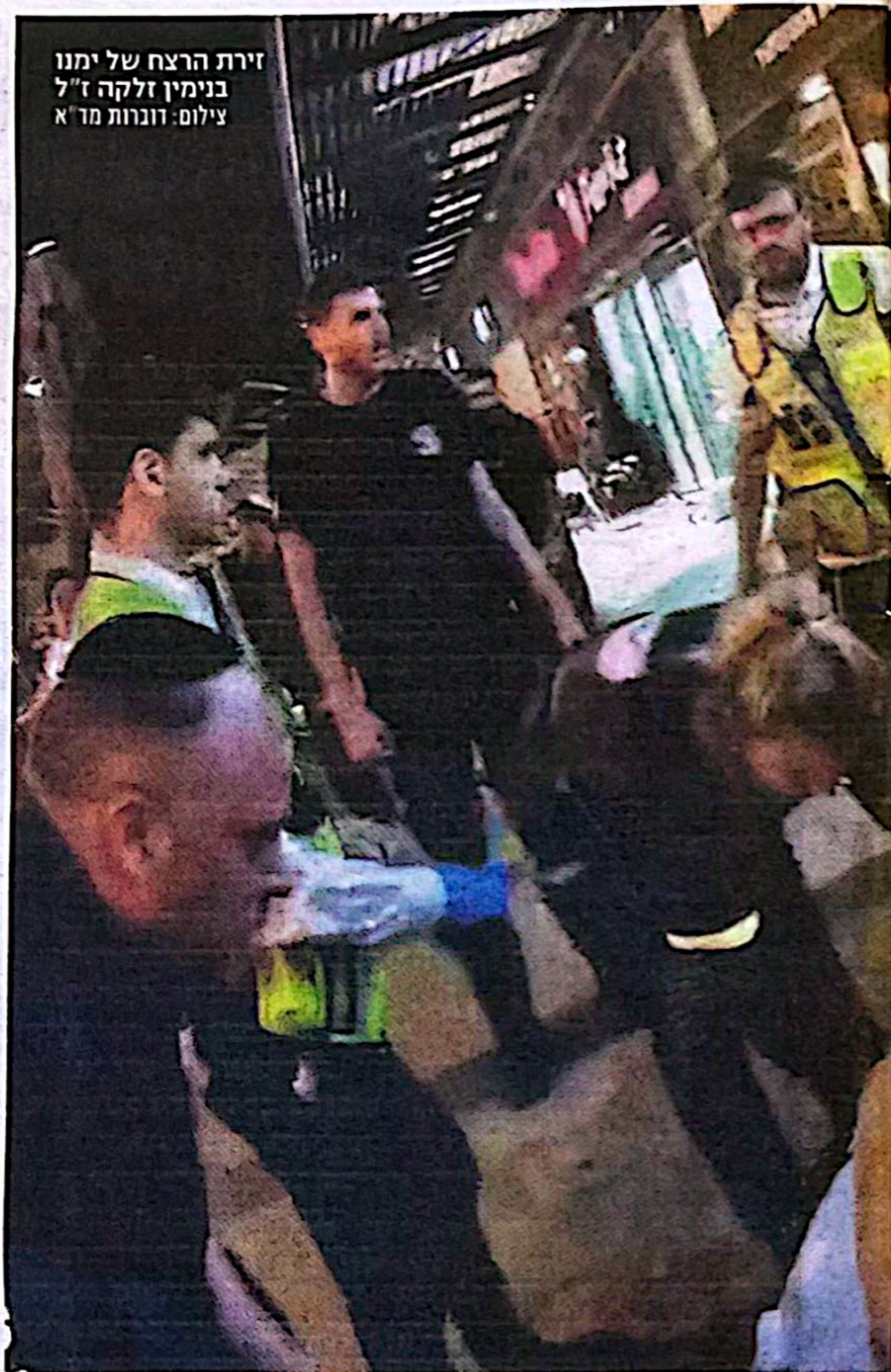
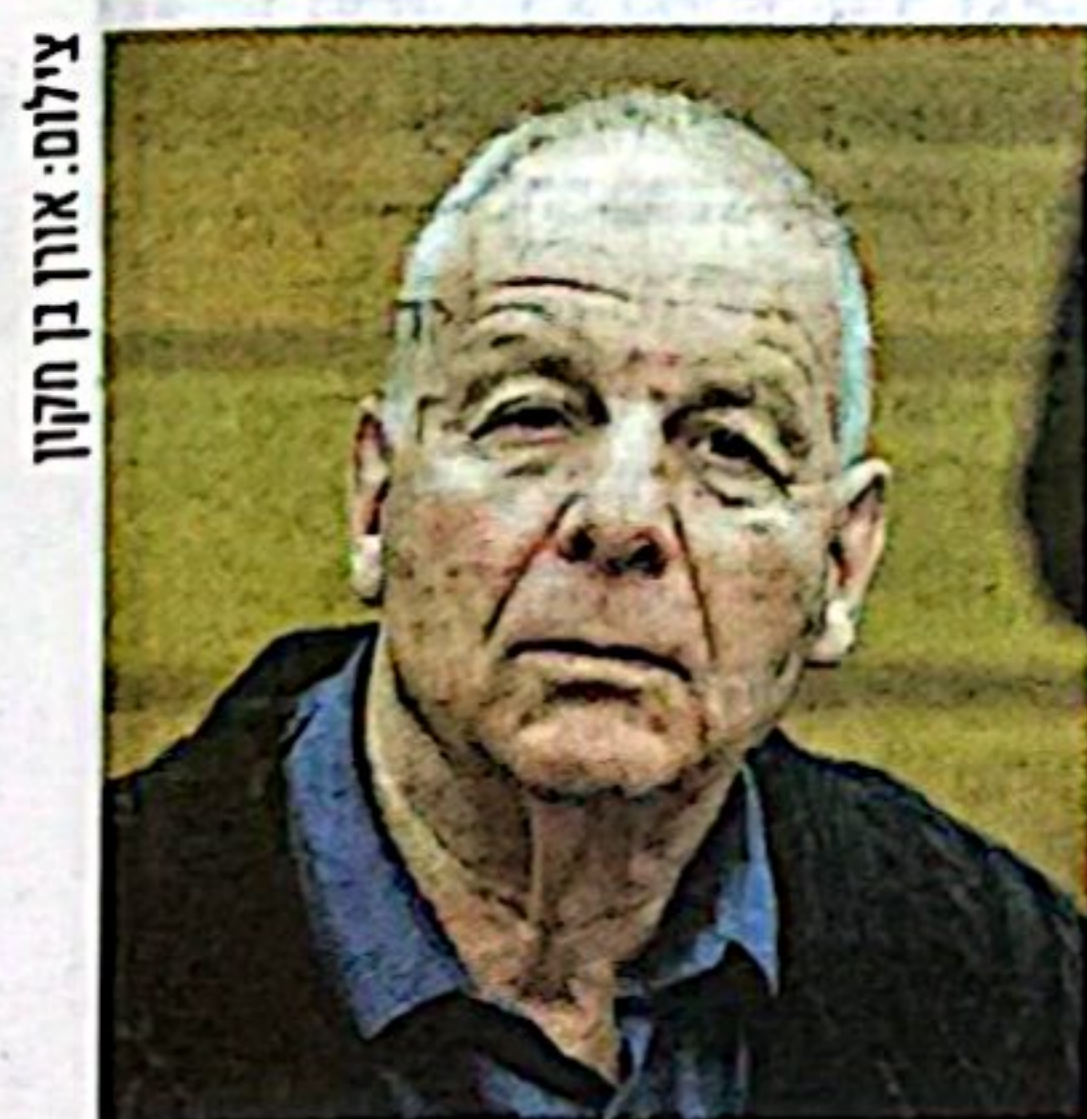
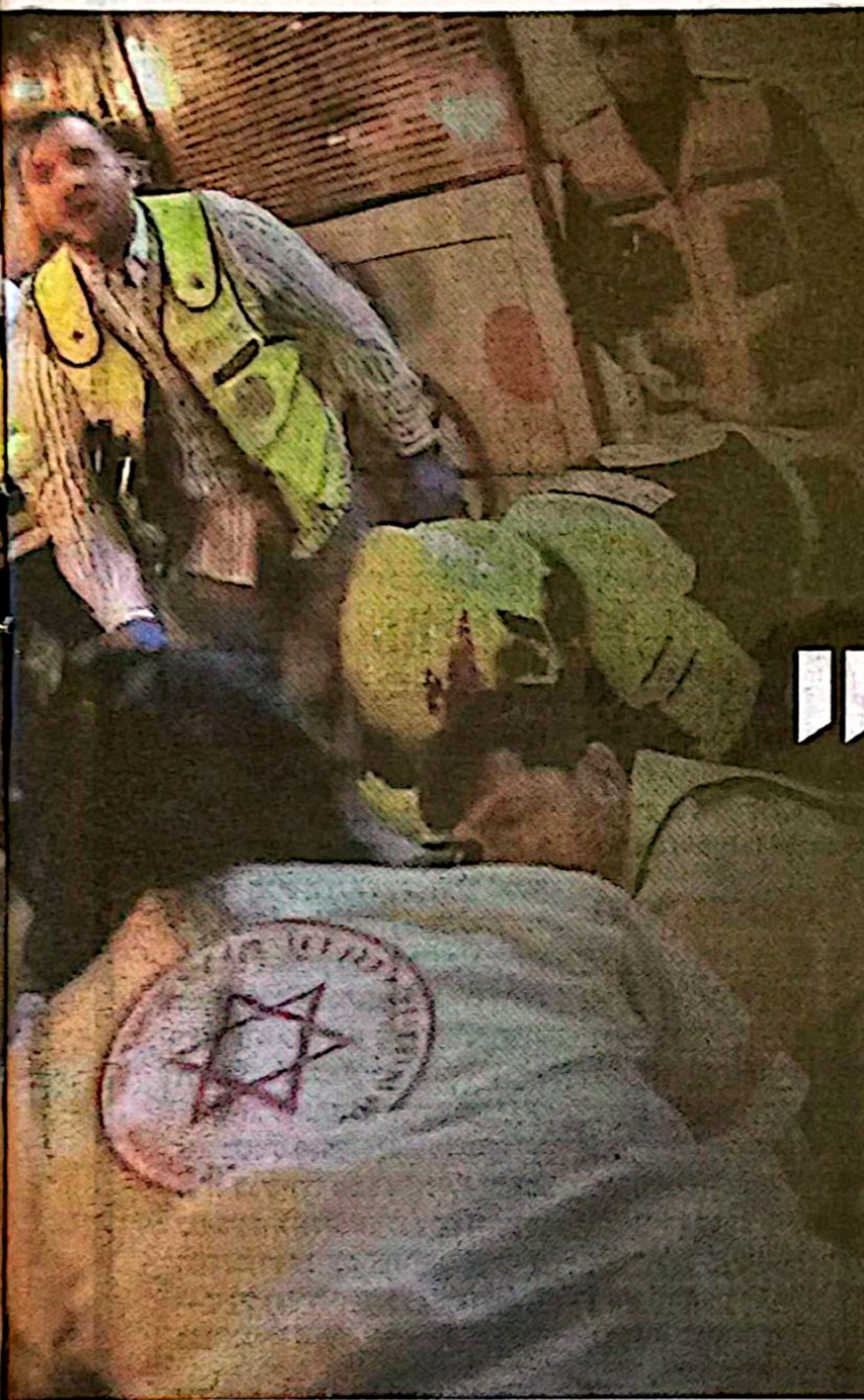

"כן, גם ילד יכול לשבת בכלא"

אירועי האלימות המחרידים מצד בני נוער מעוררים דאגה גדולה • מומחי משפט, רווחה ומשטרה מנתחים את התופעה שבה זילות חיי האדם הפכה גדולה מתמיד, ומזהירים: בלי הרתעה ממשית, פירוק חבורות והתערבות ממשלתית – הרע עוד לפנינו

זירת הרצח של ימנו בנימין זלקה ז"ל צילום: דונות מר א'

צילום: אורן בן חקון

צילום: יהושע יוסף

צילום: איתי מימון

צילום: דניאל מרקוביץ

אייל לוי

חבורות נערים מסתובבות במרכזי הערים ומחששות קר רבן. מדובר בצעירים שחלקם לא הגב ברמצווה, וספק אם ראה סכין גילוח בפעולה. יהיו ביניהם התוקף סים, שיבצעו את המעשה, ואחרים שיטמטמו בצד, יעודדו ואולי אפילו יצלמו. ככה נראה חלומה השחור של חברה שרצתה לקבל חותמת של "מופת".

"מ-2020 לבני הנוער האלה אין שגרה, הם נעים בין מצבי חירום, והרבר משפיע", משוכנעת עו"ד פרופ' לימור עציוני, שמייצגת בני נוער בבתי המשפט כבר 30 שנה. "תוסיף הורמונים ומיצוב חברתי של גיל העשרה, שאתה צריך להיות גבר גבר, והרבה פעמים אתה גם נגדר. יש לי תיקים של חבורות שבהן אחד עשה, היתר צפו, ומכחינת המשפט הפלילי הם שותפים לרבר עבירה. אני רצה בין בתי ספר בכל הארץ כדי להסביר מה זה 'שותפים', ולא כולם מבינים".

דקירה היא אירוע שכיה. פרופ' עציוני, שחיברה את הספר "נוער במשפט הפלילי", אומרת שאנחנו מכירים את המקרים שמסתיימים כמוות ומגיעים לכותרות הראשיות, אבל איפה אלה שמסתיימים כפי ציעה ומתחבאים בערימות התיקים

נצ"מ בדימוס ד"ר סוזי בן ברוך: "תשאלו שאלות, תעשו חיפוש בתיק. אם יש סכין, תשאלו 'למה?'"

הענקיות ואף אחד לא שמע עליהם? **"עבריינים מומחים"** באירוע הדקירה יש הבדל בין הדור קר האימפולסיבי, שמגיב מסערת רג' שות, לרוקר שמתכנן הכל - מתי ית' קוף והיכן יחביא את הנשק. רואקטיביים והריאקטיביים, מסביר פרופ' מני מלכה, עובר סוציאלי וחבר סגל במחלקה לעבודה סוציאלית באוניברסיטת בן-גוריון. "ה'פרו' הם אנשים שבעולם הערכים שלהם אין

עו"ד פרופ' לימור עציוני: "אני רצה בין בתי ספר כדי להסביר מה זה 'שותפים', ולא כולם מבינים"

להכניסם לשנים ארוכות בכלא? "עולם הרגש לפעמים הרבה יותר חזק. אנשים שאלימות היא רדך תק שורת עכורס, ברגע שיש טריגר - הם כבר לא בשלב ההבנה. אם אותי ואותך יקללו - לא נדקור, ואחת הסי' בות היא שיש לנו יכולת אמפתיה. הסבר נוסף הוא שאנחנו יודעים שזה לא חוקי, וגם לא רוצים לרפוק לעצ' מנו את החיים. יש ברקסים. יש אנשים שיכולים להיות נתונים ללחץ קבוצתי והברקס באותו מצב לא יהיה קיים". פרופ' מלכה העביר הכשרה לקציני

פרופ' מני מלכה: "אין אמפתיה, מצפון או קושי לפתור בעיה באלימות אכזרית. הכל קר ומחושב"

החברה פעמים בתי המשפט מתק' שים בטיפול באותם נערים. במקרים רבים גם כשהמעשה חמור - העור

השופט בדימוס עו"ד מודריק: "אחרי שני שלישים מתקופת המאסר הוא יכול לפתוח בחיים חדשים"

מבחן לנוער עובר-חוק אלים, על שיי' טות העבודה מולם לאחר גזר דינם. "אצל נער עם עבירת אלימות יש ניסיון ליצור פלטפורמה שבה יקבל אחריות, שזה תפקיד מרכזי בשיקום ובטיפול באלימות. לגרום לו להגיד 'פגעתי במישהו ואני מוכן לפעול כדי לשנות'. לעבור על עולם ערכיו".

שאלת הענישה

נש קל יחסית, בוודאי לעומת עונש לאדם בוגר על אותה עבירה, והמטרה היא שהעבריין הצעיר יוכל להשתקם ויפתח דף חדש בחייו. "כשופט המחוזי שאלתי לא פעם אם זו אכן הדרך למנוע תופעות אלי-מות בקרב בני נוער", מספר עורך מודריק, ששימש סגן נשיא ביהמ"ש המחוזי בתל אביב. "הרושם שלי הוא שיותר משרואים את הסיכונים לציבור, רואים את הסיכונים לצעיר. לציבור מהצד זה נראה כהקלה גרור לה בעונש, ובאמת בחור כזה אחרי שני שלישים מתקופת המאסר יכול לפתוח בחיים חדשים. האם זה נכון? התשובה משלבת משפט, קרימינולור גיה וסוציולוגיה חברתית, ולא בטוח שאני יודע לענות על זה".

לימור עציוני, שנמצאת כבר שנים בבתי המשפט לנוער, גיבשה דעה. "ללא הרתעה מה נשאר - ללסף אותם" היא שואלת בציניות. "הרת' עה היא הדבר היחיד שנשאר למערכת המשפט כשמדובר בעבירות חמורות, ויש הבדל בין חמורות לקלות כשמ' דובר בכני נוער. כשאתה רואה ילד שיכול לחזור למוטב ומתנצל ועובר להליך שיקומי, אתה מבין ששיקום הוא אכן הדרך. אבל יש כאלה שנק' נסים ויוצאים, נכנסים ויוצאים, והם צריכים להיות בכלא. כן, גם ילד יכול לשבת בכלא אם השימוש באלימות הוא כלאחר יד. לדקור מישהו ולגרום למותו זה אירוע שמחייב התייחסות".

לא פעם במקרים כאלה נשאלת השאלה היכן היו ההורים. "הורים צרי' כים להיות מעורבים", אומרת נצ"מ בדימוס ד"ר סוזי בן ברוך, שבעבר שימשה ראש מחלקת הנוער הארצית באגף החקירות והמודיעין של המש' טרה. "תשאלו שאלות, תעשו חיפוש בתיקו של הילד. אם יש סכין, תשאלו 'למה'. יכול להיות שהוא רוצה להגן על עצמו ועדיין אסור לו לשאת סכין. כומו התקשרו ההורים ושאלו 'מה עם הגנת הפרטיות?' אמרת: 'את אמו, היא מתחת לגיל 18, את מגינה עלי'".

להקים ועדת שרים

בן ברוך נקראה למחלקת הנוער הארצית בסוף שנות ה-90 אחרי גל מעשי רצח וזעקה ציבורית: "במק' רים כאלה מתחילים ברמה האסטרט' גית. השר לביטחון לאומי חייב להקים ועדת שרים בנושא אלימות שתכלול את שרי הרווחה, החינוך, המשפטים והבריאות. הובלנו חקיקה שאסור לשאת סכין, ומי שנושא - הסנקציה היא חמש שנות מאסר. חייבים הסברה בבתי הספר. צריך ועד הורים שייכנס לתמונה ויעשה רעש. את החבורות הגר' ער האלימות חייבים לפרק". החשש הגדול הוא מה יקרה בעוד שבועיים, חודש, כשמקרה הרצח המזועזע של ימנו בנימין זלקה ז"ל יישכח בין מלחמה לעור שערווייה. הרי אצלנו לא חסרות סיבות לשינוי קצב החיים.